Cultura română – cultură europeană

Schița lecției

1. Începuturile culturii române
2. Cultura română în secolul XX

Începuturile culturii române

- cultura = totalitatea valorilor materiale și spirituale create de omenire și a instituțiilor necesare pentru comunicarea acestor valori
- cel mai vechi document scris în limba română este scrisoarea lui Neacșu din Câmpulung din 1521
    - în aceeași vreme, în Europa Occidentală, marii artiști ai Renașterii își desăvârșeau operele
- începând cu secolul XVI se reduce decalajul dintre cultura română și cultura europeană
    - sunt patru momente care au stat la baza sincronizării culturii române cu cea occidentală:
        - **apariția tiparului** (în 1508, la mănăstirea Dealu din Țara Românească)
        - **scrierile cronicarilor** Grigore Ureche, Miron Costin, Dimitrie Cantemir și Ion Neculce
        - **Școala Ardeleană** (de factură iluministă – Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior și Ioan Budai-Deleanu)
        - **generația pașoptistă** (tineri români formați în Occident, cu precădere la Paris – frații Brătianu)

Cultura română în secolul XX

- în perioada interbelică s-au conturat două orientări în cultura română: **europeniștii** și **tradiționaliștii**
    - europeniștii, prin vocea lui Eugen Lovinescu, susțineau teoria

sincronismului, prin care România trebuia sa urmeze modelul Europei Occidentale
        - tradiționaliștii, prin vocea lui Nichifor Crainic, erau de părere că civilizația românească trebuie să respecte specificul național și să aibă la baza dezvoltării sale cultura creștin-ortodoxă.
- în perioada 1945-1989, contactul cu Europa scade, acesta menținându-se doar prin scriitorii și artiștii stabiliți în străinătate
        - contactele au fost reluate odată cu prăbușirea comunismului și revenirea la democrație.

Curente

- **expresionismul** este un curent artistic care presupune prezentarea exagerată a stărilor interioare
        - în literatură, tema principală era valorificarea miturilor
        - în literatura română, principalul reprezentant este Lucian Blaga
- **cubismul** este o mișcare artistică care prezintă obiectele din realitate descompuse în cele mai simple figuri geometrice
- **abstracționismul** este un curent artistic care se folosește de pete colorate sau de construcții geometrice complicate pentru redarea imaginilor sau a figurilor concrete
- **dadaismul** este o mișcare culturală care se caracterizează prin negarea legăturii dintre gândire și expresie
        - Tristan Tzara a fost unul dintre promotorii acestui curent
- **suprarealismul** este un curent artistic care contestă valorile morale și sociale ale epocii
        - este considerat drept o prelungire a mișcării dadaiste

Personalități

- în domeniul științelor: Henri Coandă (inventatorul primului avion cu reacție din lume), Ștefan Odobleja (precursor al ciberneticii)
- în medicină: Constantin Parhon (s-a remarcat prin studiul glandelor endocrine), Ana Aslan (a descoperit noi tratamente pentru prevenirea

îmbătrânirii)

- în domeniul științelor exacte: Grigore Moisil (fondatorul școlii românești de algebră), Eugen Bădărău (întemeietorul școlii românești de fizică a plasmei)
- în domeniul istoriei: Nicolae Iorga și Gheorghe Brătianu
- în domeniul literaturii: Mircea Eliade (considerat cel mai mare istoric al religiilor), Eugen Ionescu (inițiatorul teatrului absurdului), Panait Istrati, Eugen Lovinescu, Liviu Rebreanu, Mihail Sadoveanu
- în domeniul filozofiei: Emil Cioran
- în domeniul muzicii: George Enescu și Gheorghe Zamfir
- în domeniul artelor plastice: Constantin Brâncuși (considerat cel mai mare sculptor din secolul XX)